

Drs. W. Smit
J. de Jager

No. 5.26

VISSERIJ IN CIJFERS 1973

Voorlopig berekende bedrijfsresultaten
van de zeevisserij

L 26
5.26 B

Mei 1974

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Visserij

75641 JR 1973

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
HOOFDSTUK I ALGEMEEN OVERZICHT	7
HOOFDSTUK II KLEINE ZEEVISSERIJ	14
HOOFDSTUK III GROTE ZEEVISSERIJ	20
HOOFDSTUK IV GARNALENVISSERIJ	24
HOOFDSTUK V VOORKALKULATIE 1974	28
SUMMARY	31
TABELLEN: ALGEMEEN	
1. Totaaloverzicht van de vloot van de zeevisserij	9
2. Overzicht van de investeringen in de visserij	10
3. Aanvoer en opbrengst per tak van visserij	11
4. Prijsindexcijfers van in Nederlandse havens aangevoerde visprodukten	12
5. Prijsindexcijfers van kostenfactoren in de visserij	13
KLEINE ZEEVISSERIJ	
6. Overzicht van de vloot van de kleine zeevisserij	16
7. Aanvoer en besomming van de kleine zeevisserij	17
8. Bedrijfsresultaten per vaartuig van de kleine zeevisserij	18
GROTE ZEEVISSERIJ	
9. Overzicht van de vloot van de grote zeevisserij	21
10. Aanvoer en besomming van de grote zeevisserij	22
11. Bedrijfsresultaten per vaartuig van de grote zeevisserij	23
GARNALENVISSERIJ	
12. Overzicht van de vloot van de garnalenvisserij	25
13. Aanvoer en opbrengst van consumptiegarnalen	26
14. Bedrijfsresultaten per vaartuig van de garnalen- visserij	27
VOORKALKULATIE 1974	
15. Besomming en arbeidsinkomen totale visserij 1974	30

Woord vooraf

"Visserij in cijfers" 1973 geeft overheid en bedrijfsleven op zo kort mogelijke termijn na afloop van het jaar inzicht in de voorlopig berekende bedrijfsresultaten van de visserij in 1973. Het onderzoek omvat de grote zeevisserij, de kleine zeevisserij en de garnalenvisserij.

De definitief berekende bedrijfsresultaten van bovengenoemde takken van visserij zullen in de loop van het komende jaar worden gepubliceerd.

Teneinde het inzicht te verruimen zijn in het rapport tevens gegevens opgenomen over voorgaande jaren, terwijl ook algemene gegevens met betrekking tot aanvoer, besomming en vloot zijn vermeld.

Met het oog op de recente ontwikkelingen op het gebied van de energievoorziening is in een afzonderlijk hoofdstuk aandacht gewijd aan de gevolgen die de hogere energiekosten op de rentabiliteit van het visserijbedrijf zouden kunnen hebben. De voor-kalkulatie voor 1974, die is opgesteld op basis van een aantal veronderstellingen t.a.v. de ontwikkeling van besommingen en kosten, vormt een nieuw onderdeel van "Visserij in cijfers". In 1975 zal uit de na-kalkulatie kunnen blijken in hoeverre de veronderstellingen juist zijn geweest voor een bedrijfstak, waar het "op hoop van zegen" nog zo'n grote rol speelt.

Voor een gedetailleerde verantwoording van de dokumentatie en van de toegepaste methode zij verwezen naar reeds eerder verschenen rapporten over de bedrijfsresultaten van de afzonderlijke takken van visserij.

Aan de totstandkoming van de publikatie hebben onder leiding van Drs. W. Smit meerdere medewerkers van de afdeling Visserij en Bosbouw een bijdrage geleverd, waarvan afzonderlijk dienen te worden vermeld J. de Jager ter zake van de grote zeevisserij en A. Den Dulk met betrekking tot de kleine zee- en garnalenvisserij.

De Directeur,

(A. Maris)

Den Haag, mei 1974

HOOFDSTUK I

Algemeen overzicht

In 1973 heeft de Nederlandse zeevissersvloot zich met 11 vaartuigen uitgebreid tot 683 vaartuigen. Zowel de kleine zee- als de garnalenvisserij breidden hun vloot uit, terwijl de grote zeevisserij weliswaar een geringer aantal trawlers omvatte, doch de vangstcapaciteit van ook dit gedeelte van de vloot werd groter.

Het totale motor-vermogen van de zeegaande vissersvloot liet een stijging zien met ruim 60 000 p.k. tot bijna 400 000 p.k. Deze stijging werd wederom voor het overgrote deel veroorzaakt door de uitbreiding van de kleine zeevissersvloot. De leeftijdssamenstelling van de vloot bleef praktisch gelijk aan die per eind 1972.

De totale bemanning van de vloot liet, vooral door een stijging van het aantal kleine zeevissers, een stijging zien van 2%.

De in 1973 verrichte nieuwe investeringen in de zeegaande vissersvloot bereikten een zeer hoog niveau: 135 miljoen gulden, tegen nog geen 50 miljoen in het voorgaande jaar. Oorzaak van deze bijzonder sterke stijging was enerzijds het in de vaart brengen van meer vaartuigen en anderzijds de toeneming van de gemiddelde kostprijs per vaartuig. Dit laatste hing samen met zowel de geldontwaarding als met de toenemende grootte van de schepen.

De totale aanvoer van de Nederlandse visserij was in 1973 een fractie lager dan in 1972; de kleine zeevisserij en de mosselcultuur bereikten een lagere aanvoer, de grote zeevisserij en de garnalenvisserij daarentegen voerden meer aan. De totale besomming van de Nederlandse visserij echter liet een stijging zien van 20%; in alle takken van visserij was de besomming in 1973 hoger dan in 1972, in de kleine zeevisserij was de toeneming relatief het grootst (24%). Vooral een gunstig prijsverloop was hiervan de oorzaak. Voor bijna alle vissoorten was namelijk de gemiddelde aanvoerprijs in 1973, vaak aanzienlijk, hoger dan in 1972. Bijzondere vermelding verdient de (vaak door weersomstandigheden) ongelijk over het jaar verdeelde aanvoer en besomming. Voor de totale zeevisserij (grote zee, kleine zee- en garnalenvisserij) was de totale besomming in de eerste 10 maanden van 1973 ongeveer 27% hoger dan in 1972. In november en december echter lagen de totale besommings 5% beneden die van de laatste twee maanden van 1972. Tegenover de stijgingen van de aanvoerprijzen dienen ook prijsstijgingen van kostenfactoren te worden vermeld. Met name gasolie, ijs, staal-draad en de bouwkosten van schepen werden belangrijk duurder.

Bovendien begon zich een tendens van duurdere garens en netten af te tekenen. De prijsstijgingen hebben zich in de eerste maanden van 1974 voortgezet.

Tabel 1. Totaal overzicht van de vloot van de zeevisserij (per 31 december)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)
Aantal vaartuigen met als hoofdbedrijf:							
Kleine zeevisserij	480	512	460	456	456	469	472
Grote zeevisserij	114	103	91	80	74	72	68
Garnalenvisserij	230	228	194	164	145	131	143
Totaal	824	843	745	700	675	672	683
Totaal motorvermogen (in 1 000 p.k.)							
Kleine zeevisserij	156	194	196	206	215	239	293
Grote zeevisserij	94	89	82	75	75	76	80
Garnalenvisserij	29	30	28	26	23	20	23
Totaal	279	313	306	307	313	335	396
Aantal vaartuigen met een casco van:							
0 - 10 jaar oud	442	468	455	431	393	346	352
11 - 20 jaar oud	135	140	127	139	166	203	211
meer dan 20 jaar oud	247	235	163	130	116	123	120
Totaal aantal opvarenden:							
Kleine zeevisserij	2 372	2 460	2 355	2 226	2 200	2 253	2 412
Grote zeevisserij	1 339	1 151	980	826	826	870	799
Garnalenvisserij	680	661	578	499	398	372	367
Totaal	4 391	4 272	3 913	3 551	3 424	3 495	3 578

Bron: Directie van de Visserijen, CBS, Scheepvaartinspektie, LEI.

1) Voorlopige cijfers.

Tabel 2. Overzicht van de investeringen in de visserij 1)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Totaal:							
Aantal nieuwe schepen	54	51	34	25	21	20	51
Aantal vervangen motoren	80	51	39	12	16	32	36
Investering in mln. gld.	44,4	42,7	30,8	24,2	40,3	48,4	135,1
Waarvan: Kleine zeevisserij							
Aantal nieuwe schepen	38	44	29	19	16	16	43
Aantal vervangen motoren	42	42	16	10	12	22	20
Investering in mln.gld.	31,1	39,1	28,9	22,8	26,6	39,0	106,5
Grote zeevisserij							
Aantal nieuwe schepen	5	1	-	-	4	3	6
Aantal vervangen motoren	2	-	-	-	-	-	3
Investering in mln.gld.	9,8	2,0	-	-	12,7	8,4	26,1

1) Inklusief verlengingen en tweedehands van buiten de visserij gekochte schepen; exclusief elektronische apparatuur. Peildatum: tijdstip van in de vaart brengen.

Bron: LEI

Tabel 3. Aanvoer en opbrengst per tak van visserij 1)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 2)
Aanvoer (mln. kg):							
Grote zeevisserij 3)	83,2	72,4	74,6	70,3	68,5	79,9	83,6
Kleine zeevisserij 4)	84,9	90,9	92,9	100,4	116,2	111,8	107,7
Garnalenvisserij 5)	12,1	9,5	9,8	9,2	5,1	4,2	5,6
Mosselkultuur	74,4	98,8	92,1	74,8	83,2	101,1	98,3
Oesterkultuur	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0
IJsselmeervisserij	14,3	10,0	8,2	2,0	2,9	2,5	2,9
Diversen	5,4	5,0	2,3	1,9	1,3	1,0	1,0
Totaal	275,1	287,4	280,7	259,4	278,1	301,5	300,1
Opbrengst (mln. gld.):							
Grote zeevisserij 3)	54,5	54,2	59,2	67,2	70,0	82,7	95,6
Kleine zeevisserij 4)	120,7	127,3	137,3	161,1	190,2	217,0	268,0
Garnalenvisserij 5)	17,5	16,4	12,9	17,2	14,1	16,1	17,8
Mosselkultuur	11,3	13,7	16,1	20,2	12,7	15,1	17,7
Oesterkultuur	5,3	5,5	5,9	6,3	7,2	7,7	8,5
IJsselmeervisserij	11,5	10,7	10,3	7,0	8,9	8,3	8,4
Diversen	1,9	3,2	1,7	2,4	1,4	0,4	1,4
Totaal	222,7	231,0	243,4	281,4	304,5	347,3	417,4

1) Inclusief aanvoer in België, Groot-Brittannië, West-Duitsland en Denemarken

2) Voorlopige cijfers

3) Zonder kotters > 27 m. en loggers en trawlers van schippers-eigenaren

4) Inclusief kotters > 27 m. en loggers en trawlers van schippers-eigenaren

5) Inclusief drogërijgarnalen: t/m 1969 zonder bijvis.

Bron: CBS; LEI.

Tabel 4. Prijsindexcijfers van vissertijprodukten (aanvoerprijzen, 1962/1964 = 100, gewogen)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
RONDVIS	90	87	112	129	123	149	226
wv. Kabeljauw	83	86	122	123	112	139	218
Schelvis	124	132	137	173	193	239	317
Koolvis	72	58	70	90	108	118	182
Wijting	121	105	126	192	213	237	295
PLATVIS	111	116	134	183	178	215	276
wv. Tong	109	116	135	191	177	210	263
Schol	123	106	128	166	187	228	317
Tarbot	119	137	141	172	175	224	234
Schar	120	115	130	146	133	170	204
Makreel	109	127	142	173	155	188	191
Verse haring	161	173	197	212	206	203	248
Gezouten haring	153	182	189	215	253	224	242
ZEEVIS EN HARING	114	117	138	177	172	198	260
SCHAAL/SHELDPDIEREN	148	145	144	193	167	181	188
wv. Garnalen (voor kons.)	159	167	130	161	215	279	230
Mosselen (voor kons.)	125	117	142	225	125	125	150
Oesters	179	183	195	206	207	216	222
TOTAAL ZEEVISSERIJ	118	121	139	179	171	196	249
IJSSELMEERVISSERIJ	122	126	121	160	162	174	174
wv. Aal en paling	123	129	120	157	161	182	193
Snoekbaars	95	78	129	187	162	156	136
TOTALE VISSERIJ	118	121	138	179	171	196	247

Bron: CBS

Tabel 5. Prijsindexcijfers van kostenfactoren in de visserij 1)
(1967 = 100; jaargemiddelde; bron: LEI)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 ²⁾	1/4-1974 ³⁾
4)								
Gasolie (zeevisserij)	100	99	93	102	117	110	183	365
Gasolie (kustvisserij) 5)	100	99	95	101	111	107	153	270
Smeerolie	100	100	101	104	106	115	116	136
IJs	100	100	101	114	131	156	189	203
Boekelozout	100	98	100	102	107	109	116	125
Nylongaren	100	94	97	102	102	103	109	138
Nylonnetwerk	100	99	102	104	107	108	119	153
Complete netten (nylon):								
haringtrawl	100	99	103	104	108	108	110	119
boomkor 6)	.	.	100	101	105	106	110	119
spanvisserij 6)	.	.	100	101	105	106	110	119
Nylon touwwerk	100	99	98	101	104	104	109	136
Staaldraad	100	98	104	117	133	142	166	212
Haringtonnen (eiken)	100	101	96	115	124	124	149	198
Premiekistjes (inhoud 25 kg)	100	93	93	98	98	98	109	.
Nylongaren voor fuiken	100	104	111	111	111	104	76	89
Voeding 7)	100	102	106	111	115	122	132	.
Bouwkosten schepen 8)	100	106	115	126	143	157	178	205

1) Tot en met 1968 na aftrek van eventueel terugontvangen omzetbelasting; daarna na aftrek van BTW

2) Voorlopige cijfers

3) Voorlopige cijfers per 1 april 1974 (geen jaargemiddelde)

4) Exklusief bijzonder invoerrecht op minerale oliën

5) Inklusief bijzonder invoerrecht op minerale oliën

6) 1969 = 100

7) Bron: CBS

8) Bron: Ministerie van Verkeer en Waterstaat, afd. Vaartuigen.

HOOFDSTUK II

Kleine zeevisserij

In 1973 werd met een even groot aantal vaartuigen aan de kleine zeevisserij deelgenomen als in 1972. Van de 564 aan de kleine zeevisserij deelnemende vaartuigen waren er per eind 1973 472 voor welke de kleine zeevisserij hoofdbedrijf was. De overige 92 vaartuigen betroffen enerzijds kotters die een andere tak van visserij (meestal de garnalenvisserij) als hoofdbedrijf hadden en anderzijds schepen die in de loop van het jaar aan de vloot zijn onttrokken, bijvoorbeeld door verkoop aan het buitenland, sloop of scheepsrampen.

De vloot met hoofdbedrijf kleine zeevisserij is in de loop van 1973 per saldo met 3 schepen uitgebreid. Deze mutatie kwam als volgt tot stand:

- Bij: 43 nieuwe kotters, 1 tweedehands uit het buitenland, 7 uit de grote zeevisserij en 9 uit andere takken van visserij;
Af: 30 naar het buitenland verkocht, 3 vergaan, 16 naar de garnalenvisserij en 8 naar andere takken van visserij of opgelegd.

Het gemiddelde motorvermogen van de vloot is daardoor (en ook door de inbouw van 20 nieuwe motoren) aanzienlijk toegenomen: van 510 tot 621 p.k.

De totale aanvoer van de kleine zeevisserij is 4% teruggelopen; met name de aanvoer van rondvis, tong en makreel verminderde, terwijl meer "overige" platvis (voornamelijk schol) werd aangevoerd. Ondanks deze aanvoerdaling is de totale besomming van de kleine zeevisserij door een gunstig prijsverloop met 24% gestegen, vooral door hogere opbrengsten van tong en andere platvis.

De belangrijk hogere totale besomming van de kleine zeevisserij in 1973 betekent in beginsel bij een gelijkblijvend aantal schepen een hogere besomming per schip. Door de gewijzigde samenstelling van de vloot (meer grotere kotters) is echter van meer belang, hoe de besomming zich per type vaartuig in de 3 onderscheiden groepen heeft ontwikkeld in vergelijking met 1972. Alleen voor de kotters van de Zuidvloot bleken de besommingen in 1973 gemiddeld hoger te zijn. Deze groep schepen, die in 1972 een relatieve achteruitgang van het besommingsniveau ondervonden, bleek in 1973 (vaak belangrijk) betere resultaten te boeken. Ook de inkomens van de opvarenden verbeterden, terwijl op de groep grootste schepen na ook het netto-overschot in meerdere of mindere mate verbeterde.

Voor de andere groepen kotters (Maatschap Noord en Arbeids-overeenkomst) lagen de gemiddelde besommingen per vaartuig in het algemeen ongeveer op hetzelfde niveau als in 1972.

Alleen het in de vaart brengen van een groot aantal grote kotters maakt het uiteraard mogelijk, dat de gemiddelde besomming per type schip gelijk blijft, terwijl toch de totale besomming toeneemt.

Kostenstijgingen, vooral in het tweede halfjaar, veroorzaakten belangrijk achterblijvende nettoresultaten in verhouding tot het verloop van de besommingen.

Tabel 6. Overzicht van de vloot van de kleine zeevisserij

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)
Aantal vaartuigen waarmee aan de kleine zeevisserij is deelgenomen.	603	637	655	529	575	564	564
Per 31 december:							
Aantal vaartuigen, waarvoor de kleine zeevisserij hoofdbedrijf was:							
maatschap noord	243	272	270	272	284	295	302
maatschap zuid	82	97	92	100	103	115	114
arbeidsovereenkomst	155	143	98	84	69	59	56
totaal	480	512	460	456	456	469	472
Gemiddeld motorvermogen	324pk	378pk	425pk	452pk	471pk	510pk	621pk
Aantal vaartuigen met een motor van:							
1-200 pk	85	52	28	26	24	22	12
201-300 pk	181	163	117	99	96	81	55
301-400 pk	111	112	94	83	74	74	63
401-600 pk	93	146	155	160	160	154	142
601-800 pk	10	38	62	78	80	94	97
801-1100 pk	-	1	4	10	22	40	61
1101-1500 pk	-	-	-	-	-	4	42
Aantal vaartuigen met een ouderdom van:							
0-10 jaar	315	345	337	330	316	284	293
11-20 jaar	92	98	87	94	103	145	144
meer dan 20 jaar	73	69	36	32	37	40	35

1) Voorlopige cijfers

Bron: Directie van de Visserijen; CBS; Scheepvaartinspectie; LEL.

Tabel 7. Aanvoer en besomming van de kleine zeevisserij

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)
Aanvoer (mln.kg.):							
Tong	21,5	20,9	18,4	13,7	16,6	15,0	14,0
Overige platvis	28,1	29,9	35,5	41,7	42,6	49,1	57,3
Rondvis enz.	26,8	32,9	30,6	26,1	38,8	36,1	25,6
Verse haring	6,8	5,6	6,9	16,0	14,2	7,9	8,3
Gezouten haring	1,4	1,0	1,1	1,1	1,6	1,7	1,4
Makreel	0,3	0,6	0,4	1,8	2,4	2,0	1,1
Totaal	84,9	90,9	92,9	100,4	116,2	111,8	107,7
Besomming (mln.gld.):							
Tong	80,7	83,5	86,4	90,4	101,9	109,5	127,2
Overige platvis	19,6	20,3	26,7	38,2	45,0	62,0	93,6
Rondvis enz.	15,4	19,1	19,6	20,7	32,1	37,6	38,9
Verse haring	3,5	3,1	3,2	9,7	7,9	4,7	5,7
Gezouten haring	1,4	1,0	1,2	1,3	2,4	2,3	2,0
Makreel	0,1	0,3	0,2	0,8	0,9	0,9	0,6
Totaal	120,7	127,3	137,3	161,1	190,2	217,0	268,0

1) Voorlopige cijfers

Bron: CBS, Directie van de Visserijen; LEI

Tabel 8. Bedrijfsresultaten per vaartuig van de kleine zeevisserij (1 000 gld.)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)	
Maatschap Noord								
201 - 300 pk	Brutobesomming	248,6	206,5	210,4	226,9	268,5	301,0	284,1
	Netto-overschot	26,3	10,2	4,0	/ 4,4	15,1	30,3	8,1
	Deel volw.opva- rende	21,0	16,3	17,9	20,7	25,9	30,7	29,9
301 - 400 pk	Brutobesomming	355,6	285,4	278,1	294,3	323,2	332,1	335,8
	Netto-overschot	41,4	18,1	10,8	19,0	35,3	23,9	1,0
	Deel volw.opva- rende	28,6	20,3	21,3	22,5	27,5	32,5	34,7
401 - 600 pk	Brutobesomming	355,0	385,7	417,6	465,5	525,2	613,0	646,7
	Netto-overschot	37,8	25,8	24,7	29,9	27,3	55,5	44,0
	Deel volw.opva- rende	26,2	25,6	28,0	32,1	37,6	48,4	50,3
601 - 800 pk	Brutobesomming	.	446,6	538,3	617,2	680,5	827,7	743,7
	Netto-overschot	.	15,6	46,7	56,0	60,1	107,4	11,7
	Deel volw. opva- rende	.	28,5	33,9	40,2	44,7	58,5	50,4
801 -1100 pk	Brutobesomming	868,2	1083,6	1002,7
	Netto-overschot	122,2	188,4	29,2
	Deel volw.opva- rende	51,8	70,4	64,5
1101-1500 pk	Brutobesomming	1465,8
	Netto-overschot	154,5
	Deel volw.opva- rende	79,3
Maatschap Zuid								
301 - 400 pk	Brutobesomming	297,0	236,6	207,6	246,4	286,6	254,7	300,5
	Netto-overschot	45,2	16,7	2,5	10,3	23,9	14,3	15,0
	Deel volw.opva- rende	25,5	20,4	19,6	24,1	27,1	25,3	32,3
401 - 600 pk	Brutobesomming	402,0	332,0	380,6	473,1	481,0	458,1	573,2
	Netto-overschot	65,4	1,6	24,9	57,8	50,6	42,7	87,8
	Deel volw.opva- rende	29,1	23,0	28,5	35,7	36,2	34,9	42,6
601 - 800 pk	Brutobesomming	.	.	545,1	701,6	737,1	680,1	774,1
	Netto-overschot	.	.	59,3	84,3	70,1	48,1	51,4
	Deel volw.opva- rende	.	.	34,1	45,0	46,8	47,7	56,5
801 -1100 pk	Brutobesomming	881,9	1103,5
	Netto-overschot	89,7	59,9
	Deel volw.opva- rende	59,0	70,6

1) Voorlopige cijfers

Vervolg tabel 8.

<u>Arbeidsovereenkomst</u>		1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)
301 - 400 pk	Brutobesomming	295,6	295,4	318,3	321,2	402,1	436,7	415,8
	Netto-overschot	/ 0,1	/25,1	/26,5	/31,9	4,0	/ 4,7	/52,7
	Deel matroos	14,1	14,8	16,5	19,4	24,5	28,9	24,0
401 - 600 pk	Brutobesomming	333,9	366,5	364,2	403,2	524,3	663,2	681,9
	Netto-overschot	/ 1,2	/21,3	/32,4	/ 7,4	11,3	74,8	26,1
	Deel matroos	15,4	16,5	18,4	21,7	24,4	28,3	30,0
> 500 pk (trawlers, loggers)	Brutobesomming	.	.	343,9	444,0	524,8	558,7	564,7
	Netto-overschot	.	.	/76,7	/40,9	/32,5	/27,8	/85,5
	Deel matroos	.	.	17,0	20,9	24,2	26,5	26,3

1) Voorlopige cijfers

HOOFDSTUK III

Grote zeevisserij

De trawlvloot van de grote zeevisserij is naar het aantal schepen gemeten in 1973 wederom enigszins kleiner geworden. Door de vervanging echter van een aantal kleinere zijtrawlers door grote hektrawlers is de omvang van de vloot, gemeten in p.k.'s toegenomen. Per eind 1973 bestond bijna de helft van de grote zeevisserijvloot uit hektrawlers, waarvan dan weer verreweg de meeste thans zijn uitgerust met diepvriesinstallaties.

Door de vernieuwing van de vloot is ook de leeftijdsopbouw gunstig te noemen; in de vloot was geen enkel schip ouder dan 20 jaar, terwijl 59% van de schepen 10 jaar of jonger was.

Voor de grote zeevisserij is de totale aanvoer in 1973 ongeveer 5% toegenomen tot bijna 84 miljoen k.g., een hoeveelheid die sinds 1966 niet meer werd aangevoerd. Tegenover gedaalde aanvoeren van rond- en platvis stonden aanzienlijk hogere haringaanvoeren: gezouten haring bijna 20% meer en verse haring bijna 70% meer. In de totale aanvoer van de grote zeevisserij is in 1973 ongeveer 25 miljoen k.g. aan boord diepgevroren; in 1972 was dat nog slechts 12,5 miljoen k.g.

De totale besomming van de grote zeevisserij is in 1973 ten opzichte van 1972 met ruim 15% gestegen. Ook hier waren het met name gezouten en verse haring die de besommingsstijging veroorzaakten. Aan rond- en platvis werd minder besomd. Het aandeel van rond- en platvis in de besomming van de grote zeevisserij is dan ook gevoelig gedaald: van 42% in 1972 tot 28%.

Ondanks een stijging van de gemiddelde besomming per schip en een daarmee gepaard gaande toeneming van het inkomen per matroos waren de nettoresultaten ongunstiger dan in 1972. Overigens is het aantal rederijen en schepen van de grote zeevisserij zo gering, dat slechts de cijfers van twee groepen schepen (zijtrawlers 800 - 1 000 p.k. en vrieshektrawlers 1 180 - 1 320 p.k.) konden worden vermeld. De andere groepen waren te klein om zonder gevaar voor het prijsgeven van de anonimiteit van de gegevens resultaten te publiceren.

Tabel 9. Overzicht van de vloot van de grote zeevisserij (per 31 december)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Loggers, seizoenbedrijf	12	9	4	2	-	-	-
Zijtrawlers zonder diep- vriesinstallatie	79	72	66	57	49	45	36
Zijtrawlers met diep- vriesinstallatie	2	2	1	1	1	-	-
Hektrawlers zonder diep- vriesinstallatie	13	11	11	11	11	10	8
Hektrawlers met diepvries- installatie	8	9	9	9	13	17	24
Totaal	114	103	91	80	74	72	68
Gemiddeld motorvermogen	824pk	860pk	903pk	943pk	1018pk	1061pk	1183pk
Aantal vaartuigen met een casco van:							
0 - 10 jaar oud	72	63	56	50	43	40	40
11 - 20 jaar oud	15	19	20	22	29	31	28
meer dan 20 jaar oud	27	21	15	8	2	1	-

Brond: Directie van de Visserijen; CBS; Scheepvaartsinspectie; LEI.

Tabel 10. Aanvoer en opbrengst van de grote zeevisserij (inclusief diepvries)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)
Aanvoer (mln.kg):							
Gezouten haring	25,4	20,8	22,8	22,3	18,6	23,8	28,3
Verse haring	11,4	7,5	9,5	8,7	10,4	14,5	24,4
Makreel	16,5	9,2	8,5	4,7	6,0	8,0	8,7
Rondvis enz.	26,8	29,7	28,2	29,9	29,0	28,0	18,5
Tong	0,8	1,5	1,4	1,0	0,9	1,2	0,7
Overige platvis	2,3	3,7	4,2	3,7	3,6	4,4	3,0
Totaal	83,2	72,4	74,6	70,3	68,5	79,9	83,6
Opbrengst (mln.gld.):							
Gezouten haring	23,8	23,6	26,5	29,5	27,9	33,2	42,5
Verse haring	6,0	5,4	7,0	8,3	10,1	10,5	21,0
Makreel	6,2	4,1	3,7	2,7	3,1	4,8	5,1
Rondvis enz.	12,5	12,2	12,2	17,1	19,5	20,6	16,9
Tong	3,8	6,6	6,8	6,3	5,9	8,2	5,0
Overige platvis	2,2	2,3	3,0	3,3	3,5	5,4	5,1
Totaal	54,5	54,2	59,2	67,2	70,0	82,7	95,6

1) Voorlopige cijfers

Bron: CBS, Directie van de Visserijen, LEI

Tabel 11. Bedrijfsresultaten per vaartuig van de grote zeevisserij (1 000 gld.) 1)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 2)
Zijtrawlers							
600-750 pk., voornamelijk boomkorvisserij							
Brutobesomming	.	.	425,3	569,3	583,8	691,4	.
Netto-overschot	.	.	7102,2	735,9	773,2	723,2	.
Inkomen matroos	.	.	15,8	20,6	21,6	24,5	.
800-1 000 pk., voornamelijk trawlvisserij							
Brutobesomming	656,1	688,4	785,7	953,5	984,2	972,0	1 097,5
Netto-overschot 3)	780,9	769,5	749,3	+ 3,8	760,1	7108,1	7137,6
Inkomen matroos	15,3	16,2	18,6	21,9	22,1	23,6	27,6
Hektrawlers							
zonder diepvriesinstallatie 1200 pk.							
Brutobesomming	979,8	915,7	1 154,8	1 410,4	1 514,1	.	.
Netto-overschot	766,6	795,4	+ 40,0	+133,9	760,0	.	.
Inkomen matroos	19,4	19,1	24,2	27,1	29,3	.	.
Met diepvriesinstallatie 1 180-1 320 pk.							
Brutobesomming	.	.	1 359,9	1 620,5	1 540,8	1 586,8	1 787,0
Netto-overschot	.	.	+116,1	+192,3	+ 35,0	+ 44,3	7 22,7
Inkomen matroos	.	.	25,2	29,0	28,3	31,5	34,6

- 1) Afschrijving t/m 1968 op basis van een economische levensduur van 14 jaar, daarna 12 jaar
- 2) Voorlopige cijfers
- 3) t/m 1968 onder de veronderstelling van aanvoer uitsluitend te Scheveningen, daarna zijn voor de berekening van de kosten de plaatsen aangehouden waar de aanvoer in werkelijkheid plaats had.

HOOFDSTUK IV

Garnalenvisserij

In tegenstelling tot de gang van zaken in de afgelopen jaren heeft de garnalenvissersvloot zich in 1973 uitgebreid. Weliswaar werd met een praktisch even groot aantal vaartuigen als in 1972 aan de garnalenvisserij deelgenomen, doch de vloot met garnalenvisserij als hoofdbedrijf was per eind 1973 twaalf vaartuigen groter dan een jaar eerder. Zowel de Zuidvloot als de Noordvloot waren groter, terwijl het gemiddelde motorvermogen iets toenam.

De samenstelling van de vloot naar motorvermogen wijzigde zich in geringe mate in het voordeel van de groepen schepen met een wat groter vermogen. De leeftijdsopbouw werd echter ongunstiger: het percentage schepen van 10 jaar en jonger' liep terug van 17% tot 14%.

De totale aanvoer van de Nederlandse garnalenvisserij, inclusief zgn. bijvis, is in 1973 ten opzichte van het voorgaande jaar gestegen van 4,2 tot 5,6 miljoen kg. Hierbij moet worden aangetekend dat met name het jaar 1972 in dat opzicht zeer ongunstig was. De totale besomming van de garnalenvisserij nam toe van 16,1 tot 17,8 miljoen gulden.

De aanvoer van konsumptiegarnalen was weliswaar hoger dan in 1971 en 1972, doch in vergelijking met de gemiddelde aanvoer in de jaren 1966 t/m 1970 nog 28% lager. Door een niet ongunstige prijsvorming was de totale besomming van konsumptiegarnalen in 1973 met rond 17 miljoen gulden hoger dan in de jaren 1968 t/m 1972.

De gemiddelde besomming per vaartuig was voor de Zuidvloot (aanzienlijk) beter dan in 1972; voor de Noordvloot liet de groep Wieringen nog een stijging zien, doch in de andere groepen was de besomming lager dan in 1972. Behalve in Zoutkamp en Termunten was het deel per opvarende hoger dan in 1972. De nettoresultaten lieten een beeld zien dat ongeveer overeenkwam met dat van de besommings, zij het dat door kostenstijgingen het niveau van de overschotten lager kwam te liggen. De gemiddelde resultaten per vaartuig over het gehele land liepen in geringe mate terug. Uit de gegevens is af te leiden dat de kostenstijgingen voor dit soort schepen het resultaat niet in zulk een sterke mate beïnvloedden als bijvoorbeeld in de kleine- en grote zeevisserij het geval was.

Tabel 12. Overzicht van de vloot van de garnalenvisserij

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)
Aantal vaartuigen, waarmee aan de garnalenvisserij is deelgenomen	315	310	289	238	210	192	191
Per 31 december:							
Aantal vaartuigen, waarvoor de garnalenvisserij hoofdbedrijf was:							
Noord	167	177	150	131	116	103	111
Zuid	63	51	44	33	29	28	32
Totaal	230	228	194	164	145	131	143
Gemiddeld motorvermogen	128pk	131pk	145pk	157pk	159pk	155pk	159pk
Aantal vaartuigen met een motor van:							
1 - 79pk	42	36	26	20	15	9	9
80 -150pk	115	144	106	77	73	69	72
meer dan 150 pk	73	48	62	67	57	53	62
Aantal vaartuigen met een ouderdom van:							
0 - 10 jaar	55	60	62	51	34	22	19
11 - 20 jaar	28	23	20	23	34	27	39
meer dan 20 jaar	147	145	112	90	77	82	85

1) Voorlopige cijfers

Bron: Directie van de Visserijen; CBS; Scheepvaartinspectie; LEI.

Tabel 13. Aanvoer en opbrengst van konsumptiegarnalen

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Zoute garnalen:							
Aanvoer (ton)	3 162	2 909	3 393	3 644	1 952	2 109	2 338
Af: doordraai (ton)	14	81	159	107	31	2	9
Verkocht (ton)	3 148	2 828	3 234	3 537	1 921	2 107	2 329
Gem.prijs (ct.kg)	309	296	228	252	361	442	384
Opbrengst (1 000 gld.)	9 726	8 368	7 358	8 900	6 925	9 307	8 950
Flauwe garnalen:							
Aanvoer (ton)	4 437	3 801	4 120	3 746	2 350	1 790	2 823
Af: doordraai (ton)	180	70	605	148	28	4	50
Verkocht (ton)	4 257	3 731	3 515	3 598	2 322	1 786	2 773
Gem. prijs (ct./kg.)	178	212	154	214	271	359	290
Opbrengst (1 000 kg)	7 571	7 894	5 404	7 709	6 291	6 417	8 039
Totaal:							
Aanvoer (ton)	7 599	6 710	7 513	7 390	4 302	3 899	5 161
Af: doordraai (ton)	194	151	764	255	59	6	59
Verkocht (ton)	7 405	6 559	6 749	7 135	4 243	3 893	5 102
Gem.prijs (ct./kg.)	234	248	189	233	311	404	333
Opbrengst (1 000 kg)	17 297	16 262	12 762	16 609	13 216	15 724	16 989

Bron: Produktschap voor Vis en Visprodukten

Tabel 14. Bedrijfsresultaten per vaartuig van de garnalenvisserij (1 000 gld.)

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973 1)
Westerschelde (Breskens)							
≥ 80 pk							
Brutobesomming	137,5	106,3	112,1	126,3	148,6	136,1	168,4
Netto-overschot	15,4	% 4,7	% 4,9	9,0	13,4	0,1	7,6
Deel volw. opvarende	16,8	12,9	13,4	16,2	19,0	17,5	20,9
Oosterschelde (Arnemuiden) ≥ 80pk							
Brutobesomming	125,4	94,5	122,8	168,7	146,2	146,8	222,3
Netto-overschot	15,8	2,9	5,6	13,2	7,1	14,4	51,8
Deel volw. opvarende	14,3	10,3	12,8	20,9	18,8	16,7	26,4
Waddenzee (Wieringen) ≥ 75pk							
Brutobesomming	140,4	126,9	120,0	180,0	149,3	178,8	190,0
Netto-overschot	14,6	1,2	% 1,9	7,5	% 1,5	3,0	6,9
Deel volw. opvarende	18,5	14,8	15,1	21,7	21,1	27,2	30,2
Waddenzee (Harlingen) ≥ 60pk							
Brutobesomming	85,1	74,6	63,0	125,6	81,3	125,0	123,8
Netto-overschot	11,3	5,9	% 4,3	6,2	% 9,2	13,9	8,8
Deel volw. opvarende	13,0	11,9	10,2	15,7	12,2	18,6	22,3
Waddenzee (Zoutkamp) ≥ 45pk							
Brutobesomming	56,9	54,4	49,3	84,6	77,0	108,2	76,3
Netto-overschot	5,6	0,1	0,5	6,0	0,6	5,0	% 9,4
Deel volw. opvarende	9,7	9,8	8,5	12,6	11,9	17,4	13,3
Waddenzee (Termunten) ≥ 60pk							
Brutobesomming	40,8	65,4	53,8	69,4	66,0	133,2	116,9
Netto-overschot	% 0,7	4,0	% 6,6	% 4,6	% 11,3	16,9	6,0
Deel volw. opvarende	7,0	9,7	9,3	12,1	12,3	19,0	16,1
Gemiddeld Nederland							
Brutobesomming	94,4	85,6	86,0	129,5	109,7	141,1	138,6
Netto-overschot	10,0	1,5	% 2,3	5,4	% 2,1	8,1	6,0
Deel volw. opvarende	13,0	11,6	11,7	17,0	16,1	20,5	20,9

1) Voorlopige cijfers

HOOFDSTUK V

Voorkalkulatie 1974

In dit hoofdstuk is er naar gestreefd op enigerlei wijze te kunnen aangeven wat de gevolgen voor de visserij zijn van de jongste ontwikkelingen op het gebied van de energievoorziening, en daarmee in verband het prijsniveau van de bedrijfskosten. Daarvoor zijn in tabel 15 de totale resultaten geaggregeerd van de visserij in 1972 en 1973, terwijl onder gebruikmaking van een aantal veronderstellingen eveneens een dergelijke opstelling voor 1974 is gemaakt. Deze veronderstellingen zijn:

- de besommingen blijven gemiddeld per type schip op het niveau van 1973;
- gasoliekosten stijgen met 21 cent per liter t.o.v. 1972 (toen de gemiddelde prijs ongeveer 9 cent bedroeg);
- smeeroliekosten nemen toe in evenredigheid met de gasoliekosten;
- reparatie/onderhoud/afschrijvingen zijn per type schip 20% hoger dan in 1972;
- rentelasten zijn per type schip 22% hoger dan in 1972;
- navigatie- en visopsporingsapparatuur brengen per type schip 8% hogere kosten mee t.o.v. 1972;
- assurantiekosten zijn per type schip 25% hoger dan in 1972;
- vistuigkosten zijn per type schip 50% hoger dan in 1972;
- kosten voor proviand en ijs zijn per type schip 18% hoger dan in 1972;
- algemene kosten zijn per type schip 15% hoger dan in 1972;
- afleveringskosten zijn, rekening houdend met wijzigingen in de besomming, 10% hoger dan in 1972.

Bij de voorkalkulatie van de kosten is uitgegaan van de situatie in 1972, aangezien over 1973 nog geen gedetailleerde kostengegevens beschikbaar waren.

Voor en aler nader in te gaan op de voorkalkulatie over 1974, moet met nadruk worden gesteld, dat een dergelijke becijfering niet los van de gebruikte veronderstellingen kan worden beoordeeld. In de meeste bedrijfstakken die nauw met de natuur verbonden zijn en met name in de visserij kunnen natuurlijke omstandigheden een dermate grote rol spelen dat de realisatie bijzonder sterk kan afwijken van de voorkalkulatie. De gegeven cijfers over 1974 dienen dan ook met de grootste voorzichtigheid te worden gehanteerd.

Over 1973 blijkt reeds een belangrijke kostenstijging te hebben plaatsgehad.

De totale non-faktorkosten (totale kosten minus rente, loon en sociale lasten) stegen sinds 1972 van 163 tot 214 miljoen gulden, een toeneming met ruim 30%. Deze stijging is echter niet alleen veroorzaakt door een hoger prijspeil van de kostenfactoren. Ook de belangrijke uitbreiding van de produktiekapaciteit, niet zozeer gemeten in het aantal schepen, doch wel bijvoorbeeld het totale motorvermogen van de vloot is van invloed. Eén en ander neemt niet weg dat een belangrijk, zij het nog niet te berekenen, gedeelte van de kostenstijging voor rekening van het stijgende prijsniveau is gekomen. Vooral in de zeevisserij is de kostenstijging belangrijk geweest; in de garnalenvisserij en de overige visserijen was de toeneming van de kosten van meer bescheiden omvang. Eén en ander betekent overigens nog wel gemiddeld hogere arbeidsinkomens per man.

Onder de gegeven veronderstellingen brengen de voortgaande kostenstijgingen in 1974 de rentabiliteit van de bedrijfstak, met name van kleine en grote zeevisserij, ernstig in gevaar. De totale non-faktorkosten zouden dan met nog eens ruim 35% stijgen en bereiken dan een niveau, dat bijna tweemaal zo hoog is als in 1972. Daardoor zou het totale arbeidsinkomen ongeveer 30% lager komen te liggen dan in 1972, terwijl per man dit arbeidsinkomen nog iets meer zou dalen.

Tabel 15. Besomming en arbeidsinkomen totale visserij 1972-1974

	Kleine zeevisserij	Grote zeevisserij	Garnalenvisserij	Overige visserij	Totaal
<u>1972 1)</u>					
Gemiddeld aantal schepen	463	73	138	285	959
Aantal opvarenden	2253	870	372	830	4325
Besomming (mln.gld.)	217,0	82,7	16,1	31,5	347,3
Non-faktorkosten (id.)	<u>99,5</u>	<u>47,3</u>	<u>6,9</u>	<u>9,7</u>	<u>163,4</u>
Netto toegevoegde waarde (id.)	117,5	35,4	9,2	21,8	183,9
Waarvan: Loon en soc. lasten (a)	85,9	30,6	7,5	13,2	137,2
Rente (b)	10,6	4,0	0,8	1,8	17,2
Netto-resultaat (c)	21,0	0,8	0,9	6,8	29,5
Arbeidsinkomen (a + c) per man-jaar (1 000 gld.)	47,5	36,1	22,6	24,1	38,5
<u>1973 2)</u>					
Gemiddeld aantal schepen	471	70	137	285	963
Aantal opvarenden	2407	799	367	830	4399
Besomming (mln. gld.)	268,0	95,6	17,8	36,0	417,4
Non-faktorkosten (id.)	<u>137,0</u>	<u>57,1</u>	<u>7,9</u>	<u>12,0</u>	<u>214,0</u>
Netto toegevoegde waarde (id)	131,0	38,5	9,9	24,0	203,4
Waarvan: Loon en soc. lasten (a)	102,3	34,2	8,1	14,5	159,1
Rente (b)	15,3	5,3	1,0	2,0	23,6
Netto-resultaat (c)	13,4	1,0	0,8	7,5	20,7
Arbeidsinkomen (a + c) per man-jaar (1 000 gld.)	48,1	41,6	24,4	26,5	40,9
<u>1974 3)</u>					
Gemiddeld aantal schepen	463	66	138	285	952
Aantal opvarenden	2403	822	372	830	4427
Besomming (mln. gld.)	270,7	104,9	18,5	35,1	429,2
Non-faktorkosten (id.)	<u>188,9</u>	<u>77,4</u>	<u>10,0</u>	<u>13,1</u>	<u>289,4</u>
Netto toegevoegde waarde (id)	81,8	27,5	8,5	22,0	139,8
Waarvan: Loon en soc. lasten (a)	80,0	37,0	7,7	15,3	140,0
Rente (b)	15,8	5,5	0,9	2,2	24,4
Netto-resultaat (c)	14,0	15,0	0,1	4,5	24,6
Arbeidsinkomen (a + c) per man-jaar (1 000 gld.)	27,5	33,5	20,4	23,9	26,1

1) Definitieve cijfers

2) Voorlopige cijfers

3) Voorkalkulatie op basis van veronderstellingen, vermeld in hoofdstuk V.

Summary

The sea-going fishing fleet of the Netherlands reached a total of 683 vessels at the end of 1973, being 11 more than a year earlier. A heavy building activity resulted in a considerable larger fishing capacity; expressed in horsepower the rise was 18 per cent. Average machinepower was 1183 hp for the trawling fleet, 621 hp for the cutter fleet, 159 hp for the shrimp fleet and 580 hp overall.

Total landings, including coastal and inshore fishing, showed a tiny decrease. Landings of the middle water fleet (trawlers) increased somewhat, those of the near water fleet (cutters) were a little smaller than in 1972.

Gross proceeds however showed a rise from 347 million guilders in 1972 to 417 million in 1973. This was caused by a general rise of fish prices.

The near water fleet accounted for the greater part of the bigger proceeds.

Costs, especially in the latter half of the year, kept rising rather alarming, causing net results falling behind the development of gross receipts per type of ship.

In the trawling sector side-trawlers suffered a bigger net deficit notwithstanding higher grossings. Freezer stern trawlers (up to 1320 hp) had higher gross earnings, but the owners experienced the net profit in 1972 to change into a loss in 1973. Results of the group of newer and bigger (2 000 hp) freezer stern trawlers could not yet be calculated owing to a too small number of ships. In 1974 this group of vessels will sail in a greater number.

In the cutter sector the fleet of Southern based vessels earned bigger grossings and had a result on the same level as in 1972 or slightly better. The Northern based craft had generally gross earnings on practically the same level as in 1972 but considerably shrinking profits.

Shrimp fishing yielded higher gross and net earnings in the Southern part of the country; in the Northern part there was an opposite trend.

Assuming grossings per type of ship in 1974 being on the 1973 level an estimation was made of the effects of substantially higher costs of energy and raw materials on the fisheries' net earnings. As total net profit out of fishing amounted to some 30 million guilders in 1972, this figure had fallen to 21 million in 1973 and the estimation of 1974 points to a total net loss of 25 million guilders.

Average fisherman's income (including wages, social security contributions and net profit or loss) being Dfl. 38,500,- in 1972 rose to Dfl. 40,900,- in 1973 but threatens to fall to Dfl. 26,100,- in 1974 if average grossings per type of craft do not rise above the 1973 level. Especially the more industrialized middle water and near water fisheries will suffer from the rising energy-costs, inshore fishing being rather let alone by it.